

“ВІД СВОБОДИ ТВОРЧОСТІ ДО СВОБОДИ СПРИЙНЯТТЯ”

12–13 жовтня 2017 р. в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна проходила міжнародна наукова конференція “Свобода в українській літературі: від свободи творчості до свободи сприйняття”, у якій узяли участь науковці з України, Польщі, Чехії, що репрезентували провідні навчальні заклади, академічні інституції, музейні установи: Бердянський державний педагогічний університет, Інститут журналістики та Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України, Запорізький державний медичний університет, Запорізький національний університет, Карлів університет (Прага), Київський національний авіаційний університет, Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, Київський університет ім. Бориса Грінченка, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, Університет імені Марії Кюрі-Склодовської (Люблін), Харківська гуманітарно-педагогічна академія, Харківська державна академія культури, Харківський літературний музей, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця.

На пленарному засіданні з доповідями виступили професори *Л. Ушкалов* (“Свобода в українських ідейних координатах ХІХ–ХХІ ст.”), *О. Борзенко* (“Свобода в особистісному самовираженні київських романтиків”), *І. Михайлин* (“Сосюра в просторі необхідності й свободи (поетична збірка “Біля шахти старої”, 1958))”, доц. *Т. Матвєєва* (“Феномен чужості складників діади “людина/світ” (на матеріалі української романістики другої половини ХІХ ст.).

Проф. *О. Неживий* презентував видання “Григорій Тютюнник “Вир” (роман), Григор Тютюнник “Вир” (кіносценарій)”, розповівши про виникнення задуму книжки, етапи його реалізації, загалом про непросту життєву й творчу долю братів Тютюнників, відтворену у виданні на основі архівних, епістолярних, мемуарних матеріалів.

Під час роботи конференції працювали такі секції: “Свобода в літературі Х–ХVІІІ століть”, “Воля і свобода як ключові цінності літератури ХІХ століття”, “Модерна література як художній простір свободи”, “Автор і соцреалістичний канон”, “Література української діаспори: програмовість і свобода творчості”, “Свобода творчості у постмодерній літературі”, “Свобода: лексеми, концептуальні метафори, ідіоми”.

Тематика виступів охоплювала найрізноманітніші сфери літературознавства й мовознавства. Зокрема, йшлося про герменевтичні, барокові студії, репрезентовані в широкому проблемно-тематичному діапазоні – від біблійних розмислів Орігена Олександрійського до барокової проповіді й аналізу поетичних кодів К. Зиновієва, Л. Барановича (проф. *Ю. Ісиченко, О. Матушек*, доц. *Н. Левченко, М. Філон*, асп. *О. Руда*). Література XIX ст. розглядалася в таких аспектах: художнє осягнення біблійного канону, епістолярій як творча лабораторія митця, методика інтерпретацій літературного твору (доц. *О. Телехова*, асп. *В. Оніпко, С. Петренко*). Рецепція української модерної літератури здійснювалася переважно в бінарному просторі “аморальна/парадоксальна свобода” на прикладі творів А. Казки, А. Кримського, Я. Мамонтова, М. Хвильового (доц. *О. Боговін, І. Кремінська*, викл. *О. Калашник, О. Муслієнко*, здоб. *Г. Протасова, Ю. Янченко*). В об’ємному інтерпретаційному полі – від марксистського догматизму й академічної несвободи до “свободи канону” – розглядався в художній літературі, літературній критиці, періодиці радянської доби феномен соцреалістичного міфотворення (проф. *В. Кизилова*, доц. *Л. Головка, К. Коротич, І. Літвінова, М. Сподарець*, студ. *Н. Кузьменко, К. Сухіліна*). Художні експерименти шістдесятників, побачені крізь призму текстології, інтермедіальності, мемуаристики розглядалися в доповідях доц. *Т. Гажі, Н. Гноєвої, Г. Савчука*, музеєзнавця *О. Рибки*, асп. *Є. Таранухи*. Антиномія “свобода/свавілля”, свобода інтерпретації як (не)можливість, римейковість українського соцарту – ракурси бачення українського постмодерну в дзеркалі метамодерного світу (проф. *Т. Гребенюк*, доц. *О. Кравець, Г. Хоменко*, викл. *Ю. Гарюнова*, студ. *А. Блінна, М. Гладкова*, музеєзнавець *Т. Трофименко*). Література української діаспори була прочитана як художнє втілення “міфу України” у власне словесній творчості й засобами театрального мистецтва та кінематографії (доц. *Г. Шовкопляс*, маг. *Г. Бабак*, студ. *Х. Макарадзе*, метод. *О. Шапошникова*). Мовознавчі студії сучасного українського медіадискурсу, епістолярію В. Винниченка презентували доц. *Г. Губарева, Ю. Калашник*.

Завершив конференцію круглий стіл “Урочище Сандармох: розстріляне відродження (до 80-річчя сумних подій)”. Учасники конференції подивилися документальний фільм “Сандармох: до 60-річчя трагедії”, узяли участь в обговоренні проблеми “Тоталітаризм як стратегія національного нищення (1920 – 1980-ті роки)” (проф. *Ю. Безхутрий, В. Калашник*, доц. *І. Кремінська*, мистецтвознавець *Я. Партола*, літературознавець *О. Різниченко*, музеєзнавець *Т. Трофименко*).

Олена Матушек
м. Харків

Отримано 22 жовтня 2017 р.

